

udviklingsplan

1. APRIL 2024 – 31. MARTS 2025

KEGNÆS ØGRUPPE

indholdsfortegnelse

Indledning.....	
Om Kegnæs.....	
Historie.....	
Analyse.....	
Kegnæssernes stolthed ved at bo på Kegnæs.....	
Indsatsområder, status og videre plan.....	
Kegnæs fyr og fyrmesterboligen.....	
Velkomstgruppe.....	
Forbedring af veje.....	
Cykelsti Skovby til Sønderby.....	
Området ved Spejderhytten.....	
Natur.....	
Energi.....	
Markedsføring.....	
Erhverv.....	
Kapitalfondsgruppe.....	
Forsamlingshuset	
Sportsplads.....	

Indledning

I 2015 var der et stort visionsmøde på Kegnæs hvor borgerne i fællesskab formulerede en række indsatser for at fastholde og udvikle Kegnæs som attraktivt bosted og turistområde. Den formulerede handlingsplan er udgangspunktet for opfølgning og formulering af den nye handlingsplan gældende fra 1. april 2024 og frem til 31. marts 2025. Kegnæs Ø-gruppe (landdistriktsgruppe) er tovholder på planen.

Vision

Kegnæs er gæstfrit og attraktivt for fastboende og gæster. Naturen er tilgængelig og i balance.

Om Kegnæs

Kegnæs er en halvø i Sønderborg kommune med omkring 600 beboere foruden feriegæsterne i sommerhusene og på de tre campingpladser. Halvøens smukke natur, dyre- og fugleliv, den klare nattehimmel med kig til stjernerne, lyset og havet vejen rundt tiltrækker mange feriegæster og tilflyttere. Hvor halvøens landbrug gennem generationer har opyrket markerne er der gennem de seneste år sket forandringer med åbning af små gallerier, hobbyvinavlere er kommet til ligesom Tiny Houses, airB&B/B&B, vinbar, café og andre mindre erhvervsdrivende er opstået.

Langs kysterne finder man fritidsfiskere, kitesurfere, ravjægere og folk på udkig efter de mange fossiler, der findes. Om sommeren benyttes strandene af badegæster. Gennem hele året møder man glade vandrere og sports cyklister. Der er nu cykelsti fra Sønderborg til Lillekobbøl på Kegnæs. Sønderborg kommune har lovet at den manglende cykelsti hen over Drejet kommer på plads snarest.

Kegnæs Friskole er populær og har venteliste for børn langvejs fra.

Vinterens barske storme har i oktober 2023 været hård ved kysterne og vejen over Drejet til Kegnæs og Sønderborg kommune arbejder på en plan for genopretning.

Mange er født ind i generationer af kegnæssere som nu tager godt i mod de mange tilflyttere, som har opkøbt ejendomme her.

Halvøens vartegn er Kegnæs Fyrtårn, som er renoveret indenfor de seneste år og Ø-gruppen har opsat informationstavler om Fyrtårnet. Lokalhistorisk arkiv står for skiftende udstillinger på den ene etage i fyret.

Midt på Kegnæs ligger Halvøens mødested forsamlingshuset, som danner rammerne for talrige familiefester, generalforsamlinger, arrangementer og aktiviteter som madlavning for mænd, yoga, gymnastik mv. Det er også her at Lokalhistorisk Arkiv holder til.

Øen har et frivilligt brandværn der også omfatter Akutberedskabet.

Historie

Kegnæs er en halvø mellem fjorden Hørup Hav og Flensborg Fjord sydøst for Sønderborg. Kegnæs var indtil 1970 en selvstændig kommune, hvorefter den blev indlemmet i Sydals Kommune og fra 2007 blev den en del af den nye Sønderborg Kommune.

Kegnæs er 17 kvadratkilometer (8 km. lang og op til 3 km. bred). Den lavt beliggende frugtbare morænehalvø med enkelte mindre skove, er forbundet med det sydlige Als via landtangen Drejet.

Kegnæs er overvejende præget af større landbrug og små husgrupperinger. Kun Sønderby, Vesterby og Østerby kan betegnes som landsbyer.

I Sten og Bronzealderen var Kegnæs tæt befolket, men i de næste 1500 år har det formodentlig været et ubeboet skovdistrikt.

Ved parkeringspladsen for enden af landtangen i nærheden af Kegnæs Fyr ligger voldanlægget "Kegborg" fra den tidlige Middelalder. Det blev bygget til forsvar mod Venderne og har været omgivet af volde og dobbelte grave, af hvilke der endnu ses tydelige spor.

I 16. århundrede blev skovene grundet af intensiv svineavl/vildsvin delvist ødelagt. I begyndelsen af det 17. århundrede besluttede Hertug Hans den yngre af Sønderborg, at halvøens skovarealer skulle ryddes for at give plads til landbrug og beboelse. De første beboere var folk som blev tvangsforflyttet fra Als til Kegnæs, fordi de skyldte hertugen penge.

I 1667 kom halvøen under Kongehuset og senere under den første hertug af Augustenborg, Ernst Günther (1609-89), sønnesøn af hertug Hans den Yngre af Sønderborg (1545-1622).

Det første fyr på Kegnæs bygget i 1845 og bestod af et tårn sammenbygget med fyrmesterboligen. 1864 blev fyret i forbindelse med tabet af Sønderjylland overtaget af de tyske myndigheder.

Analyse

Som udkantsområde er det vigtigt for Kegnæs at bevare kontakten mellem halvøens borgere og de politiske beslutningstagere om udviklingen af Kegnæs og løsning af problemstillinger relateret til hverdagslivet for halvøens borgere.

Kegnæssernes stolthed ved at bo på Kegnæs

(visionsmøde i 2015)

- Fyrtårnet
- Naturen
- Sammenholdet / hjælpsomheden
- Kreativiteterne
- Fuglelivet (trækfuglene/mini-sort sol)
- Traditioner

Indsatsområder, status og videre plan

I 2015 besluttede borgerne at der skulle igangsættes udvikling omkring følgende:

Kegnæs fyr og fyrmesterboligen

status:

Sønderborg kommune inddrog fyrmesterboligen til gruppen af veteraner og Øgruppen måtte til sidst helt trække sig - også fra lån af huset til mødevirksomhed.

Af denne grund har Ø-gruppen indgået en samarbejdsaftale med Sønderborg kommune om fyrtårnet.

Fyrtårnet er renoveret

Øgruppen har opsat plancher med fakta om fyrtårnet og historien

der er afholdt enkelte arrangementer

der er kommet automatik på døren

der er etableret en miniturstinformation med tag selv-foldere i indgangspartiet

Lokalhistorisk arkiv står for løbende udstillinger

videre plan:

arrangementerne udvides med flere tiltag i 2024

ved indgangspartiet skal der være endnu en udstillingsmulighed som sammen med turistbrochurer mv. fortæller om Kegnæs

Velkomstgruppe

Status:

målet er ikke nået

Videre plan:

der er planer om tiltag, der målrettet skal fremme inklusion af tilflyttere i fællesskabet på Kegnæs og der arbejdes på planer for tværkulturelle arrangementer

Forbedring af veje

Status:

Målet er ikke nået

Kegnæs Ø-gruppe har i samarbejde med øvrige landdistriktsgrupper drøftet problemerne omkring vedligeholdelse af vejnettet i yderområderne.

I besvarelse af Øgruppens henvendelse om vejnettet har Sønderborg kommune skrevet at man alene har råd til at udbedre nytilkomne huller og rabatter med grus og beder borgerne være behjælpelige med at bruge kommunens "pray-knap".

I 2023 har Kegnæs Ø-gruppe afgivet protest i forbindelse med planer om udvidelse af en større svinefarm og deraf følgende belastning af vejnettet med over 600 tunge transportere 5.årligt. Protesten er tilbagevist da godkendelsesproceduren ikke omfatter vejnettets evne til at håndtere den øgede belastning.

Vejen over Drejet blev svært beskadiget ifm. stormfloden i oktober 2023. Ø-gruppen har på forskellig vis arbejdet for fremme af genetablering af vejen gennem møder med politikere og skrivelser til pågældende minister. Kommunen vil gerne i gang men arbejdet bremses af godkendelser fra miljøministeriet.

Videre plan:

Kegnæs Ø-gruppe arbejder fortsat aktivt for at presse på at få vejnettet vedligeholdt og vejen over Drejet gjort farbar som minimum som en "en-til-en"-løsning i første omgang i samarbejde med lokale politikere. På sigt skal der etableres kystsikring for at sikre Drejet.

Cykelsti Skovby til Sønderby

Status:

Der er anlagt cykelsti fra Skovby til Lillekobbøl.

Videre plan:

Kommunen har ikke en tidsplan for det manglende stykke mellem Lillekobbøl og Sønderby og derfor vil Kegnæs Ø-gruppe fastholde Sønderborg kommune på at såvel cykelstien over Drejet som mellem Lillekobbøl og Sønderby som lovet kommer på plads i forbindelse med genetablering af vejen efter stormfloden.

Området ved Spejderhytten

Status:

Ønsket var at få shelters ved Spejderhytten som tilbud til spejdere, vandrere og cykelturister på Kegnæs. Det har ikke været muligt at få godkendt ansøgningen ved Kystdirektoratet.

Kegnæs Friskole har fået bevilget etablering af shelters få hundrede meter nordligt for spejderhytten.

Der er for nuværende ikke videre planer.

Natur

Status:

En naturgruppe har forskønnet Kegnæs med plantning af diverse løgplanter langs vejkryds og vejrabatter.

Der er nu en folder om vandreruterne på Kegnæs

Der er fælles indsamling af affald i naturen mv. en gang årligt.

I forbindelse med stormfloden i efteråret 2023 blev store dele af kysten skyllet bort i havet med deraf følgende ændrede kyststrækninger. Digelaget havde forud for stormen forstærket diget og dette var formentligt årsagen til at der ikke kom gennembrud af diget og 6 en heraf følgende større katastrofe for halvøen. 1/2 time før vandet trak sig tilbage skyllede det ind over diget og det blev nødvendigt at evakuere et mindre antal borgere for natten.

Digelaget har efterfølgende arbejdet på dialog med pågældende instanser for at komme i gang med udbedringer og forbedringer af diget.

Videre plan:

der er planlagt en fælles oprydningsdag af kystarealerne først på sommeren 2024 i samarbejde med medlemmer af digelaget.

Sammen med digelaget skal Øgruppen søge at komme i dialog og samarbejde med pågældende myndigheder om en plan for opfølgning på genopretning af diget. Digelaget er ansvarligt for diget men myndighederne skal godkende/være behjælpelige med planerne.

Energi

Status:

Markedsføring

Status:

planen var at byde gæster velkommen til Kegnæs gennem skiltning ved Drejet men dette er strandet på manglende godkendelser.

Desuden ønskede Øgruppen at få en informationstavle ved Fyrtårnet. Også dette strandede da det ikke lykkedes at få bevilget internetbaserede løsninger.

Status:

Kegnæs er sammen med øvrige landdistrikter med i markedsføringen af Sønderborg kommune.

Årligt arrangeres Åben Ø med private loppemarkeder, åbne gallerier, salgsboder og diverse aktiviteter. I den forbindelse er der mange gæster på Kegnæs.

Videre plan:

overgået til drift

Erhverv

afventer drøftelse i Kegnæs Ø-gruppen

Kapitalfondsgruppe

afventer drøftelse i Kegnæs Ø-gruppen

Forsamlingshus

Problemstilling:

Forsamlingshuset har behov for at blive renoveret og moderniseret.

Handling

I et samarbejde mellem Forsamlingshusets bestyrelse og Kegnæs-Øgruppe er der i november 2023 nedsat en arbejdsgruppe til at fremkomme med forslag til fremtiden for Kegnæs forsamlingshus:

- skal ske etapevis: første etape skal afhjælpe de væsentligste problemstillinger med nyt tag, renovering af facade; energioptimering, renovering af sal, renovering af køkken
- der skal laves et skitseprojekt og på baggrund heraf skal der søges fondsmidler
- dialog med kegnæsserne om projektet

Arbejdsgruppens arbejde og referat af møde med arkitekt blev fremlagt på borgermøde umiddelbart efter Forsamlingshusets generalforsamling den 11. marts 2024 med knap 100 deltagere.

Borgermødet støttede enstemmigt, at der arbejdes videre med planerne om udarbejdelse af et skitseprojekt til forelæggelse og stillingtagen på et nyt møde.

Formålet

med opgaven om forsamlingshuset og udenomsarealerne er:

At bevare et fælles, aktivt, tværkulturelt mødested for alle borgere på Kegnæs i et lyst og venligt hus med fleksible, bæredygtige løsninger og økonomi; og hvor nuværende aktiviteter og arrangementer udbygges og vokser i takt med kegnæssernes behov. Et hus som Kegnæs er stolt af og aktivt tager del i at genopbygge, omdanne, bevare og udvikle.

Videre plan:

skabe økonomisk fundament for udarbejdelse af skitseprojekt til en samlet løsning

- med uddybning af etape 1*
- løs skit e etape 2 og evt. 3*
- plan etape 3/udenomsarealer*

dernæst fundraising

tids- og handleplan for etape 1

budget under og efter renovering

borger, interessantinddragelse herunder en kommunikationsplan

Sportsplads

Status:

i 2023 er petanquebanen indviet.

Videre plan:

- udenomsarealerne skal indgå i planerne for forsamlingshuset og derfor er sportspladsen ikke fremover et selvstændigt mål i handleplanen– se ovenfor*

Dato for revision af udviklingsplanen: 1. april 2025

Kegnæs Øgruppe 1. april 2024

Steen Jønsson

formand